

Sygn. akt I C 1182/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący SSR Magdalena Glinkiewicz

Protokolant st.sekr.sąd. Bożena Czajkowska

Po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2016 r. w Toruniu.

sprawy z powództwa

M. O. (1)

przeciwko:

M. K.

przy interwencji ubocznej Towarzystwa (...) S.A. w W.

o:

zapłatę

orzeka:

I. zasądza od pozwanej M. K. na rzecz powódki M. O. (1) kwotę 12.500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. przyznaje radcy prawnemu M. M. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 2.952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu;

IV. nie obciąża powódki kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną i interwenienta ubocznego;

V. nakazuje pobrać solidarnie od pozwanej i interwenienta ubocznego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 1.529,35 zł (tysiąc pięćset dwadzieścia dziewięć złotych trzydzieści pięć groszy) tytułem nieuiszczonych wydatków.

Sygn. akt I C 1182/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 kwietnia 2013r. powódka M. O. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanej M. K. kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, kwoty 10.372 zł tytułem odszkodowani wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż w dniu 9 sierpnia 2012 r. wchodząc do prowadzonej przez pozwaną Apteki przy ul. (...) upadła uderzając twarzą o podłogę. Na skutek zdarzenia doznała stłuczenia barku lewego, złamania

piątego palca prawej dłoni, stłuczenia części czołowej oraz okolic oczodołów i klatki piersiowej. Po zdarzeniu została przewieziona do szpitala. Powódka dodała, iż kontynuowała leczenie u lekarzy różnych specjalności. Na skutek zdarzenia odczuwała dolegliwości bólowe, pogorszył jej się wzrok i wymagała całodobowej opieki ze strony osób najbliższych. Nadto musiała spać na siedząco. Pomimo kilkumiesięcznego leczenia nadal odczuwa dolegliwości bólowe, ma niesprawną lewą rękę, palec u prawej ręki i kłopoty ze wzrokiem. Nadto powódka zmuszona była zamieszkać z synem, który sprawował nad nią całodobową opiekę. Dodała, iż jej oszczędności w wysokości 10.000 zł wydatkowane zostały na leki, opiekę. Powódka zaznaczyła, iż choć przed zdarzeniem poruszała się o kulach z uwagi na endoprotezy była jednak osobą samodzielną, pełną życia. Obecnie zaś wymaga opieki i znacznemu pogorszeniu uległ jej stan psychiczny.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwana wniosła również o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu (...) S.A. (...) w W..

Pozwana wskazała, iż nie uznaje roszczenia powódki zarówno co do zasady jak i wysokości. Przyznała, iż przedmiotowego dnia powódka wchodząc do jej apteki upadła w wyniku czego doznała urazu głowy, stłuczenia klatki piersiowej, stłuczenia palca V dłoni lewej. Podkreśliła, iż nie odpowiada ona za zaistniałe zdarzenie. Posadzka wykonana była bowiem z płytek grosowych IV stopnia wytrzymałości, w chwili zdarzenia posadzka była sucha, natomiast próg w drzwiach ma jedynie 5 cm wysokości i nie utrudnia w żaden sposób wejścia do apteki. Zdaniem pozwanej zdarzenie było nieszczęśliwym wypadkiem związanym z niepełnosprawnością ruchową powódki oraz jej niedowidzeniem. Podkreśliła, iż w trakcie badania w szpitalu wskazano u powódki stan po neurochirurgicznej stabilizacji kręgosłupa w odcinku szyjnym co niewątpliwie utrudniało poruszanie się powódki. Pozwana podniosła, iż posiada umowę o odpowiedzialności cywilnej zawartą z (...) S.A. (...) w W.. O zaistniałym zdarzeniu pozwana zawiadomiła ubezpieczyciela. W trakcie postępowania likwidacyjnego ubezpieczyciel stwierdził 2% trwały uszczerbek na zdrowiu i wypłacił powódce kwotę 2.500 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 35,50 zł tytułem odszkodowania. Pozwana wskazała, iż z dokumentacji medycznej wynika, iż powódka doznała nieznaczących urazów. Zgodnie z opinią lekarską sporządzoną przez ubezpieczyciela powódka jest osobą z licznymi niepełnosprawnościami, upośledzoną ruchowo i niedowidzącą. W opinii pozwanej podnoszona przez powódkę konieczność całodobowej opieki wymyślona została więc na potrzeby niniejszego postępowania. Dodała, iż jeżeli istnieje konieczność opieki nad powódką to nie pozostaje ona w związku przyczynowym z wypadkiem, a z wiekiem i innymi obciążeniami chorobowymi powódki. Za niezasadne pozwana uznała również żądanie kwoty 10.372 zł tytułem odszkodowania.

W kolejnym piśmie powódka podtrzymała swoje twierdzenia i wnioski. Podkreśliła, iż przyczyną upadku nie był stan posadzki a próg w drzwiach. Wyjaśniła, iż w dniu zdarzenia poruszała się o kulach ale nie była osobą niedowidzącą. Powódka zakwestionowała ustalony przez ubezpieczyciela 2% uszczerbek na zdrowiu.

Pismem z dnia 16 września 2013 r. Towarzystwo (...) S.A. w W. przystąpiło do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej.

Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu

Interwenient poparł wszystkie twierdzenia i wnioski złożone przez pozwaną. Podkreślił, iż wejście do apteki, w tym stopień o wysokości 5cm oraz posadzka zostały wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną. Zdaniem interwenienta obecny stan zdrowia powódki nie jest związany ze zdarzeniem z dnia 9 sierpnia 2012 r. a wynika z jej wieku oraz chorób somatycznych. Z ostrożności procesowej zakwestionował odpowiedzialność pozwanej za zdarzenie także co do wysokości.

W kolejnym piśmie interwenient uboczny wskazał, iż choć powódka żąda odszkodowania w wysokości 10.372 zł, nie wykazała jednak iż poniosła wskazane koszty w tym wydatki na dojazdy do lekarzy, wydatki na leki. Dodał, iż podnoszone przez powódkę koszty opieki sprawowanej przez syna w wysokości 4.000 zł są zawyżone.

W piśmie z dnia 25 kwietnia 2014 r. interwenient uboczny podniósł, iż powódka nie potknęła się o próg apteki.

Dalej strony wносиły jak dotychczas.

Na rozprawie w dniu 15 lipca 2015r. pełnomocnik pozwanej cofnął wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii lekarza medycyny sądowej.

Sąd ustalił, co następuje:

M. K. prowadzi Aptekę (...) w T. przy ul. (...). Prowadzona przez pozwaną działalność objęta była umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) S.A. w W..

Bezsporne

Przed wejściem do apteki znajdował się podest wspólny dla apteki i sklepu spożywczego. Przy wejściu do apteki znajdował się stopień złożony z metalowej listwy o wysokości 3 cm i szerokości 4 cm oraz próg wysokości 4 cm. Wejście do Apteki wykonane było niezgodnie z obowiązującymi przepisami. W 2005r. na posadzce w Sali głównej apteki ułożone zostały płytki gresowe w taki sposób, że pomniejszono otwór drzwiowy o 2,5 cm. Ułożenie płytek w ten sposób spowodowało, oprócz zmniejszenia otworu drzwiowego, powstanie dodatkowej przeszkody w postaci podniesionej krawędzi początkowej dodatkowej warstwy posadzkowej. W sumie przy wejściu do apteki powstał próg o wysokości 6,5 cm (65 mm), podczas gdy maksymalna wysokość progów nie powinna przekraczać 2 cm (20 mm).

Dowód: zeznania świadka A. M. k. 147-148;

zeznania świadka B. K. k. 148-148v;

zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania powódki M. O. (2) k. 163-165;

zeznania pozwanej M. K. k. 165-166

protokół z wizji k. 190;

opinia biegłego J. M. k. 210-240; 280-281

W dniu 9 sierpnia 2012 r. M. O. (1) wchodząc do Apteki (...) potknęła się o próg i upadała na twarz oraz klatkę piersiową. W chwili zdarzenia poruszała się o kulach.

Dowód: zeznania świadka A. M. k. 147-148;

zeznania świadka B. K. k. 148-148v;

zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania powódki M. O. (1) k. 163-165;

zeznania pozwanej M. K. k. 165-166

Pracownice Apteki udzieliły M. O. (1) pomocy. Poszkodowana została odwieziona do Szpitala Miejskiego w T. gdzie stwierdzono uraz głowy, krwiak w okolicy czoła, stłuczenie klatki piersiowej, stłuczenie palca V lewej ręki. Z zaleceniami stosowania doraźnych leków przeciwbólowych została wypisana.

Dowód: karta informacyjna k. 16

zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania świadka R. M. k. 149v-150;

zeznania powódki M. O. (1) k. 163-165;

zeznania pozwanej M. K. k. 165-166

Po 5 dniach M. O. (1) zgłosiła się do lekarza rodzinnego, który stwierdził zasinienie w obrębie czoła oczodołów, ból przy ucisku klatki piersiowej w obrębie mostka oraz zasinienie w obrębie ręki prawej i kolan. Lekarz wystawił skierowanie do szpitala.

Dowód: karta choroby k. 29

Dnia 14 sierpnia 2012 r. M. O. (1) udała się do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Wojewódzkiego Szpitala (...) w T., gdzie była badana ortopedycznie, chirurgicznie, neurologicznie, okulistycznie. W badaniu ortopedycznym stwierdzono krwiak okularowy głowy, bolesność palpacyjną nosa i okolicy czołowej, bolesność palpacyjną mostka i żeber. Po wykonaniu tomografii komputerowej rozpoznano u powódki stłuczenie barku lewego, zmiany zwyrodnieniowe stawów barkowych w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów. Zalecono stosowanie temblaka na lewą kończynę górną., leki przeciwbólowe oraz kontrole w razie pogorszenia samopoczucia. W badaniu chirurgicznym wpisano – obecnie gałka oczna lewa ucieka w lewo, źrenica lewa szeroka, TK klatki piersiowej i brzucha bez zmian urazowych. W badaniu neurochirurgicznym nie stwierdzono złamań głowy i kręgosłupa szyjnego, bez krwiaka śródczaszkowego, bez cech uszkodzenia stabilizacji kręgosłupa szyjnego. W badaniu okulistycznym stwierdzono stan po urazie oczodołu prawego i lewego, wylew podspojówkowy, zaćmę początkową, wysoką krótkowzroczność, niedowidzenie, zez rozbieżny.

Dowód: karta informacyjna pacjentka k. 17-19, 21

M. O. (1) przez 3 tygodnie stosowała temblak na lewą kończynę górną.

Dowód: opinia biegłych k. 297-306, 402-405

Z uwagi na ból kolana lewego M. O. (1) zgłosiła się 30 sierpnia 2012 r. do Szpitalnego Oddział Ratunkowego Wojewódzkiego Szpitala (...) w T.. Po wykonaniu Rtg nie stwierdzono zmian urazowych i zalecono jej stosowanie leków przeciwbólowych.

Dowód: karta informacyjna pacjenta k. 20

W okresie od dnia 7 lutego 2013r. do dnia 11 lutego 2013 r. M. O. (1) przebywała na Oddziale Chorób Płuc Wojewódzkiego Szpitala (...) w T. z rozpoznaniem niewydolności oddechowej, infekcji dróg oddechowych , RZS

Dowód: karta informacyjna k. 31;

Dokumentacja medyczna k. 88

M. O. (1) znajduje się pod opieką Poradni Okulistycznej i Poradni Reumatologicznej

Dowód: historia choroby k. 22-23

dokumentacja medyczna k. 90

Dnia 22 lipca 2013 r. M. O. (1) konsultowana była w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Wojewódzkiego Szpitala (...) w T..

Dowód: kartan informacyjna pacjent k. 118-122

M. O. (1) w dniach od 3 lutego 2010 r. do 24 lutego 2010 r. przebywała w Oddziale (...) Szpitala Miejskiego w T. z rozpoznaniem stanu po wielołamowym złamaniu przezkrętarzowym kości udowej lewej leczonym operacyjnie – alloplastyka całkowita i wymiana głowy endoprotezy z repozycją zwichnięcia, RZS, choroba wieńcowa, stan po alloplastyce całkowitej biodra prawego i alloplastyce kolan.

Dowód: historia choroby k. 92-101

M. O. (1) od 45 lat choruje na reumatoidalne zapalenie stawów. Przed zdarzeniem była niepełnosprawna głównie z powodów ruchowych spowodowanych reumatoidalnym zapaleniem stawów. M. O. (1) była po zabiegu operacyjnym kręgosłupa szyjnego – stabilizacja C1/C2, po endoplastyce stawów kolanowych i biodrowych, po zabiegu operacyjnym stawów skokowych.

Dowód: zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania świadka R. M. k. 149v-150;

zeznania powódki M. O. (1) k. 163-165;

opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405;

opinia sądowno lekarska biegłego pulmonologa k. 335-338;

opinia sądowno lekarska biegłego reumatologa k. 347-351

W wyniku zdarzenia z dnia 9 sierpnia 2012r. M. O. (1) doznała stłuczenia ręki prawej wygojone bez dodatkowej deformacji pourazowej i dodatkowego zespołu bólowego, stłuczenia barku lewego, wygojone nałożone na istniejące zmiany zwyrodnieniowe stawu barkowego w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów, stłuczenia klatki piersiowej wygojone bez zaburzeń, stłuczenia twarzoczaszki wygojone bez deformacji.

Dowód: opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405

Następstwem wypadku jest uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5% w wyniku stłuczenia barku lewego. Uraz założył się na wtórne zmiany zwyrodnieniowe stawu barkowego lewego w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów pogłębiając jego dysfunkcję. W stopniu trwałego uszczerbku na zdrowiu po urazie zawiera się stopień nasilenia zespołu bólowego barku lewego. Dolegliwości bólowe barku lewego utrzymują się nadal.

Dowód: opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405

Bezpośrednio po urazie M. O. (1) odczuwała dolegliwości bólowe na poziomie 5 punktów w skali 10 punktowej. Ustąpienie dolegliwości bólowych prawej ręki, klatki piersiowej i twarzoczaszki nastąpiło w okresie 3 miesięcy po urazie.

Dowód: opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405

M. O. (1) po zdarzeniu wymagała opieki osób trzecich w wymiarze 2 godzin dziennie przez okres 3 miesięcy w zakresie pomocy przy ubieraniu, myciu się, sprzątaniu, przygotowywaniu posiłków, zakupach.

Dowód: zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania świadka R. M. k. 149v-150;

zeznania powódki M. O. (2) k. 163-165;

opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405

Zdarzenie z dnia 9 sierpnia 2012 r. przyczyniło się do nasilenia schorzenia samoistnego w obrębie barku lewego. Rozległość podbiegnięć krwawych w obrębie twarzoczaszki miała związek z przewlekłą sterydoterapią stosowaną w leczeniu reumatoidalnego zapalenia stawów. Gojenie zmian twarzoczaszki trwało 3-4 tygodni.

Dowód: opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405

Zmiany w obrębie szyi wynikają z nakładających się na siebie zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa szyjnego, zmian wynikających z reumatoidalnego zapalenia stawów i przebytej operacji stabilizacji kręgosłupa szyjnego. Zmiany te nie mają związku z upadkiem w dniu 9 sierpnia 2012 r.

Dowód: opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405

W wyniku zdarzenia z dnia 9 sierpnia 2012 r. nie doszło do skręcenia kręgosłupa szyjnego

Dowód: opinia biegłych ortopedy i neurologa k. 297-306, 402-405

Mając na uwadze stan układu oddechowego, M. O. (1) w wyniku zdarzenia nie doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu. Zdarzenie nie przyczyniło się do nasilenia schorzeń samoistnych. Na skutek stłuczenia odczuwała ona ból w okolicy klatki piersiowej, który przez pewien okres czasu nie pozwalał jej spać w pozycji leżącej. Odczuwalny po stłuczeniu ból i dyskomfort przy oddychaniu nałożył się na wcześniejsze schorzenia i był bardziej dolegliwy.

Dowód: opinia biegłego pulmonologa k. 335-338, 392-393

zeznania świadka R. M. k. 149v-150;

zeznania powódki M. O. (1) k. 163-165;

Upadek z dnia 9 sierpnia 2012 r. nie skutkował powstaniem u M. O. (1) reumatoidalnego zapalenia stawów. Uraz stawu barkowego nałożył się na zmiany zapalne – zwyrodnieniowe. Bóle stawów barkowych były stwierdzone u poszkodowanej od wielu lat. Pogorszenie funkcji stawu barkowego lewego było spowodowane zaniechaniem rehabilitacji w okresie po przebyłym urazie. Uraz V palca dłoni prawej nie skutkował pogorszeniem funkcji dłoni. Nie ma konieczności dalszego leczenia reumatologicznego w związku z przebyłym urazem.

Dowód: opinia biegłego reumatologa k. 347-351

Zdarzenie z dnia 9 sierpnia 2012 r. nie spowodowało pojawienia się zaburzeń, które wymagałyby podjęcia leczenia psychiatrycznego czy też terapii psychologicznej. M. O. (1) nie wymagała i nie wymaga podjęcia terapii psychologicznej.

Dowód: opinia psychologiczna k. 456-458

Wskutek upadku w dniu 9 sierpnia 2012 r. M. O. (1) nie doznała urazów w obrębie narządu wzroku. Zdarzenie nie miało wpływu na nasilenie schorzeń samoistnych. Pogorszenie widzenia okiem prawym ma związek z nasileniem się zmętnień w soczewce, jest to naturalny przebieg zaćmy związanym ze starzeniem się soczewki. Wobec braku zmian pourazowych narządu wzroku M. O. (1) nie wymagała leczenia.

Dowód: opinia biegłego okulisty k. 477 - 479

Przed zdarzeniem M. O. (1) pomimo swojego wieku, choroby na reumatoidalne zapalenie stawu i chodzenia o kulach była osobą samodzielną. Sama była w stanie wykonywać czynności życia codziennego, przemieszczać się po mieście.

Dowód: zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania świadka R. M. k. 149v-150;

zeznania powódki M. O. (1) k. 163-165;

Od chwili upadku w dniu 9 sierpnia 2012 r. M. O. (1) zdana jest na pomoc swoich dzieci. Krótco po zdarzeniu opiekował się nią zarówno syn jak i córka. Za pomoc M. O. (1) nie przekazywała dzieciom pieniędzy, przekazywała jedynie synowi pieniądze na opłaty związane z utrzymaniem domu.

Dowód: zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania świadka R. M. k. 149v-150;

zeznania powódki M. O. (1) k. 163-165;

Przebyte zdarzenie łączyło się z dolegliwościami bólowymi, które są odczuwalne nawet obecnie. M. O. (1) nie jest osobą samodzielną. W wielu czynnościach życia codziennego pomaga jej obecnie syn (powódka mieszka w tym samym domu co syn) Wskutek dolegliwości związanych z upadkiem na klatkę piersiową M. O. (1) przez długi okres czasu nie mogła spać na leżąco.

Dowód: zeznania świadka K. O. k. 148v-149v;

zeznania świadka R. M. k. 149v-150;

zeznania powódki M. O. (1) k. 163-165;

Towarzystwo (...) S.A. w W. w ramach umowy ubezpieczenia OC wypłaciło M. O. (1) kwotę 2.500 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 35,50 zł tytułem odszkodowania.

Bezsporne. (pismo z dnia 28.11.2012 r. k. 32-33v)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, faktów przyznanych przez stronę pozwaną, dokumentów, których autentyczności i zgodności z prawdą nie kwestionowała żadna ze stron, opinii biegłych, zeznań świadków oraz dowodu z przesłuchania stron i akt ze Spółdzielni Mieszkaniowej.

Sąd w pełni dał wiarę dowodom w postaci dokumentów zgromadzonych w toku procesu, albowiem były kompletne i jasne, wraz z pozostałymi dowodami tworzyły dokładny stan faktyczny sprawy. Ich prawdziwość nie budziła w ocenie Sądu jakichkolwiek wątpliwości. Co więcej wiarygodność przedłożonych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się w dużej mierze na opiniach biegłych sądowych: z dziedziny budownictwa mgr inż. J. M., z dziedziny ortopedii lek. med. M. S., z dziedziny neurologii lek. med. B. B., z dziedziny pulmonologii lek. med. A. S., z dziedziny reumatologii H. G., z dziedziny psychologii mgr D. K., z dziedziny okulistyki lek. med. A. Z..

Sąd uznał w/w opinie za wiarygodny dowód w sprawie.

Opinie biegłych były logiczne, spójne, zgodne, a także udzielały dokładnych odpowiedzi na pytania sformułowane w tezie postanowienia dopuszczającego ten dowód. Trzeba jednocześnie zaznaczyć, iż biegli są osobami odznaczającymi się niekwestionowanymi kwalifikacjami, kompetentnymi i posiadającymi duże doświadczenie w sporządzaniu tego typu opinii. Nie można również pomijać tego, że biegli swoje stanowisko w tym przedmiocie sformułował po zapoznaniu się ze zgromadzoną w aktach sprawy dokumentacją oraz w przypadku opinii J. M. po oględzinach, zaś w przypadku opinii medycznych po zbadaniu powódki, a zatem opinie te zostały sporządzone nie na podstawie

arbitralnej i formułowanej a priori oceny, lecz w oparciu o obiektywny i rzetelnie zebrany materiał badawczy, który potwierdzał prawidłowość wyrażonych przez biegłych sądów.

Opinie biegłych z dziedziny reumatologii, okulistyki i psychologii nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

Opinia lek. med. Z. M. została zakwestionowana zarówno przez interwenienta ubocznego jak i pozwaną. Biegły na rozprawie podtrzymał swoje stanowisko zawarte w opinii oraz logicznie i zdecydowanie obronił swoje wnioski i twierdzenia. Biegły nie zmienił swojego stanowiska, co do warunków technicznych Apteki pozwanej w tym w szczególności wymogów dotyczących wejścia do pomieszczeń, wysokości progu. Szczegółowo uzasadnił swoje stanowisko.

Strona powodowa wniosła nadto zastrzeżenia do opinii sporządzonych przez biegłego ortopedę i neurologa oraz biegłego pulmonologa. Biegli w opiniach uzupełniających podtrzymali swoje wnioski i twierdzenia. Nadto w sposób jasny i wyczerpujący odpowiedzieli na wszystkie pytania skierowane po nich przez powódkę.

Mając powyższe na uwadze w ocenie Sądu nie było jakichkolwiek podstaw by opinie biegłych uznać za nierzetelne czy niefachowe. Dlatego wnioski wypływające z opinii biegłych Sąd w pełni podzielił.

Zważyć też należy, że ugruntowany jest w orzecznictwie pogląd, według którego Sąd w sprawie do rozstrzygnięcia której wymagane są wiadomości specjalistyczne nie może wydać orzeczenia wbrew wnioskowi wypływającemu z opinii uznanej przez tenże Sąd za fachową i rzetelną /zob. np. wyrok SN z 26/10/2006 I CSK 166/06 – publ. Lex nr 209297 lub II UK 277/04 OSNP 2006/5-6/97/.

Dokumentacja medyczna zgromadzona w aktach sprawy nie budziła zastrzeżeń; nie była przedmiotem wątpliwości, ani Sądu, ani stron. Materiał ten uznano za wiarygodny w całości.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków A. M., B. K. w całości, ponieważ były one logiczne, spójne oraz zgodne z pozostałym materiałem dowodowym. Świadkowie w sposób jasny przedstawiły przebieg zdarzenia z dnia 9 sierpnia 2012 r., stan oraz jakość posadzki w Aptece.

Sąd nie odmówił waloru wiarygodności również zeznaniom świadków K. O. i R. M. złożonych na okoliczność upadku powódki, doznanych obrażeń ciała, doznanych cierpień fizycznych i psychicznych, sprawowania opieki nad powódką, konieczności dalszego leczenia oraz kosztów z tym związanych, uszczerbku na zdrowiu oraz stanu psychicznego powódki po zdarzeniu. Przy ocenie wiarygodności zeznań tych świadków Sąd miał na uwadze, że pozostają oni w stosunkach rodzinnych z powódką. Jednakże w ocenie Sądu nie przesądzało to, że ich zeznania mijają się z prawdą.

Za zgodne z rzeczywistym stanem Sąd uznał twierdzenia powódki M. O. (1). Powódka podobnie jak wszyscy przesłuchani świadkowie obiektywnie opisała okoliczności, w których doszło do zdarzenia. Przedstawiła stan swojego zdrowia zarówno przed jak i po upadku. Sąd dał wiarę również podanym przez powódkę wyjaśnieniom odnośnie pomocy udzielonej jej przez najbliższych po zdarzeniu.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanej dotyczące wejścia do apteki. W ocenie Sądu nie było podstaw by podważyć twierdzenia pozwanej w tym zakresie.

W niniejszej sprawie bezspornym było, że powódka wchodząc do Apteki przewróciła się i została odwieziona do szpitala. Nadto poza sporem pozostawała kwestia wypłaty przez ubezpieczyciela na rzecz powódki kwoty 2.535,50 zł. Istota niniejszej sprawy sprowadzała się do rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności pozwanej za przedmiotowe zdarzenie, w tym miejsca gdzie doszło do potknięcia powódki. Strona pozwana w toku postępowania wskazywała bowiem jakoby do upadku powódki nie doszło na terenie Apteki i nie był on spowodowany potknięciem się o próg w wejściu do obiektu.

Przed przystąpieniem jednak do zasadniczych rozważań należało poczynić kilka uwag natury ogólnej.

Problematykę odpowiedzialności odszkodowawczej na gruncie prawa cywilnego regulują w prosty sposób przepisy art. 415 k.c. oraz art. 361 § 1 k.c. W świetle wymienionych unormowań podmioty prawa cywilnego zobowiązane są do podejmowania wszelkich działań z zachowaniem należytej staranności. Oceniać należy ją natomiast z punktu widzenia obiektywnego wzorca zapobiegliwego człowieka, który stawiany w określonych sytuacjach postąpiłby w pewien sposób a oznaczonych czynności zaniechał. Wina, o której mowa w art. 415 k.c. sprowadza się bowiem, pomijając problem umyślnego działania, do naruszenia zasad staranności i odpowiada terminowi niedbalstwa. Sprawca szkody odpowiada przy tym wyłącznie za typowe następstwa swoich zachowań.

Przypomnieć również trzeba, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, a strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne/ (art. 6 k.c., art. 232 zd. 1 k.p.c./). Wskazana w art. 6 k.c. „ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu”, jest regułą w znaczeniu materialnym wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast przepis art. 232 k.p.c. wskazuje, kto ponosi ciężar dowodu w znaczeniu formalnym, „kto powinien przedstawiać dowody” /tak trafnie w orz. SN z dnia 17 lutego 2006 r., V CSK 129/05, Lex nr 200947/. Z procesowego punktu widzenia ciężar dowodu spoczywa na powodzie /por. wyr. SN z dnia 3 października 1971 r., II PR 313/69, OSN 1970, nr 9, poz. 147; por jednak wyjątek wskazany w orz. SN z dnia 20 grudnia 2006 r. IV CSK 299/06, Lex nr 233051/. Z komentowanego przepisu wynika dla sądu nakaz rozstrzygnięcia merytorycznego, nawet wtedy, gdy postępowanie dowodowe nie przyniosło efektu; sąd powinien rozstrzygnąć na niekorzyść osoby, która opierała swe twierdzenia na faktach nieudowodnionych /P. Machnikowski (w:) Kodeks cywilny..., red. E. Gniewek, t. I, s. 34; podobnie K. Piasecki (w:) Kodeks postępowania cywilnego..., red. K. Piasecki, s. 770/.

W ocenie Sądu pozwana nie wykazała, iż nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie. Pozwana podnosiła, iż z zeznań syna powódki wynikało, że idąc do apteki zauważył on wystające nogi, co w jej ocenie świadczy o tym, iż do upadku nie mogło dojść w wyniku potknięcia się o próg apteki. Z wiarygodnych zeznań naocznych świadków zdarzenia, z wizji przeprowadzonej przez Sąd jak również opinii biegłego J. M. jednoznacznie wynika, iż przed Apteką nie znajdowała się żadna inna przeszkoda, o którą można było się potknąć i upaść. Nadto przedmiotowego dnia było sucho a na podeście przed wejściem do apteki nie było wylanych żadnych płynów. Powyższe przesądza jednoznacznie, iż przyczyną upadku powódki mógł być jedynie próg w wejściu do Apteki. W tym miejscu warto podkreślić, iż z opinii biegłego J. M. wynika, że wejście do Apteki (...) w T. przy ul. (...) wykonane było niezgodnie z obowiązującymi przepisami i stwarzało zagrożenie użytkownikom szczególnie starszym i niepełnosprawnym.

Zgodnie z § 62 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj. Dz.U.215.1422) 1. Drzwi wejściowe do budynku i ogólnodostępnych pomieszczeń użytkowych oraz do mieszkań powinny mieć w świetle ościeżnicy co najmniej: szerokość 0,9 m i wysokość 2 m. W przypadku zastosowania drzwi zewnętrznych dwuskrzydłowych szerokość skrzydła głównego nie może być mniejsza niż 0,9 m. 2. W wejściach do budynku i ogólnodostępnych pomieszczeń użytkowych mogą być zastosowane drzwi obrotowe lub wahadłowe, pod warunkiem usytuowania przy nich drzwi rozwieranych lub rozsuwanych, przystosowanych do ruchu osób niepełnosprawnych, oraz spełnienia wymagań § 240. 3. W drzwiach, o których mowa w ust. 1, oraz w drzwiach do mieszkań i pomieszczeń mieszkalnych w budynku zamieszkania zbiorowego wysokość progów nie może przekraczać 0,02 m.

Próg w drzwiach do apteki miał wysokość 65 mm, podczas gdy dopuszczalnym było aby miał wysokość maksymalnie 20 mm.

Powszechnie wiadomym jest, że apteka jest miejscem do którego przychodzą osoby starsze, schorowane, mające problem z poruszaniem się, tym samym koniecznym jest, aby właściciel apteki zapewnił im takie warunki, aby osoby te mogły bez obawy o własne zdrowie poruszać się (wchodzić i wychodzić) z pomieszczeń udostępnionych pacjentom.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że pozwana ponosi odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 9 sierpnia 2012r. (art. 415 k.c. w zw. z art. 361 k.c.)

Dalsza analiza stanu faktycznego i ocena żądań powódki odbywać się musi z punktu widzenia treści przepisów art. 444 kc oraz art. 445 § 1 k.c. oraz art. 361 k.c.

Stosownie zaś do treści art. 445 § 1 k.c. w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Nie może ulegać wątpliwości, że żądanie powódki zasądzenia zadośćuczynienia jest uzasadnione. Zasadniczym problemem jest jednak jego wysokość. Zadośćuczynienie przysługuje bowiem za krzywdę, a więc za szkodę o charakterze niemajątkowym, która nie przedstawia jakiegokolwiek wartości ekonomicznej.

Podkreślić w tym miejscu należy, że art. 445 § 1 k.c. nie wskazuje żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, pozostawiając to do oceny Sądu. Jednakże zarówno doktryna jak i judykatura wypracowały w tym względzie szeroko akceptowane stanowisko wskazując, iż wielkość zadośćuczynienia zależy od oceny całokształtu okoliczności, a zwłaszcza stopnia i czasu trwania cierpień fizycznych i psychicznych (pobyt w szpitalu, bolesność zabiegów, dokonywane operacje, leczenie sanatoryjne), trwałości skutków czynu niedozwolonego (kalectwo, oszpeccenie, bezradność życiową, poczucie nieprzydatności), prognozy na przyszłość (polepszenie lub pogorszenie stanu zdrowia), wieku poszkodowanego (zwykle większą krzywdą jest kalectwo dla osoby młodszej), niemożności wykonywania ulubionego zawodu, uprawiania sportów, pracy twórczej utratę kontaktów towarzyskich itp. (por. m.in. wyrok SN z dnia 10 czerwca 1999r., II UKN 681/98, OSNP 2000, poz. 626). W judykaturze podkreśla się, że zadośćuczynienie pełni funkcję kompensacyjną, co oznacza, iż ma złagodzić odczuwalność doznanej krzywdy z jednej strony, z drugiej zaś jednak nie może ono być źródłem wzbogacenia (Wyrok SN z dnia 9 lutego 2000r., III CKN 582/98, niepubl.).

Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień. Obejmuje ono wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości.

Z okoliczności niniejszej sprawy, w szczególności z opinii biegłych wynika, że w konsekwencji wypadku M. O. (1) doznała stłuczenia ręki prawej wygojone bez dodatkowej deformacji pourazowej i dodatkowego zespołu bólowego, stłuczenia barku lewego, wygojone nałożone na istniejące zmiany zwyrodnieniowe stawu barkowego w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów, stłuczenia klatki piersiowej wygojone bez zaburzeń, stłuczenia twarzoczaszki wygojone bez deformacji. Doznany uraz w postaci stłuczenia barku lewego nałożył się na wtórne zmiany zwyrodnieniowe stawu barku lewego w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów pogłębiając jego dysfunkcję. Z uwagi na istniejące wcześniej zmiany zwyrodnieniowe uszczerbek na zdrowiu powódki wynosi 5%. Biegli określili nasilenie dolegliwości bólowych bezpośrednio po urazie na 5 punktów w skali 10 punktowej Bóle prawej ręki, klatki piersiowej i twarzoczaszki ustąpiły w okresie 3 miesięcy po urazie. Bóle barku lewego jako skutki po urazie nadal się utrzymują i są one nasilone w stopniu 25% w stosunku do nasilenia zmian wynikających z sumarycznych skutków urazu i choroby samoistnej (RZS) w obrębie barku lewego. Biegły pulmonolog dodał, iż powódka w wyniku zdarzenia odczuwała ból i dyskomfort przy oddychaniu. Ból ten przez pewien okres czasu nie pozwalał jej spać w pozycji leżącej.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia, nie można pominąć, iż w chwili zdarzenia powódka była osobą starszą i już mocno schorowaną. Od 22 roku życia leczyła się na reumatoidalne zapalenie stawów. Przeszła zabieg operacyjny kręgosłupa szyjnego – stabilizację C1/C2, endoplastykę stawów kolanowych i biodrowych oraz zabieg operacyjny stawów skokowych. Nadto w lewym oku miała dużą krótkowzroczność. Pomimo wielu schorzeń i poruszania się o kulach M. O. (1) przed upadkiem była jednak osobą samodzielną. Sama była w stanie wykonywać czynności życia codziennego, przemieszczać się po terenie miasta. Po zdarzeniu wymagała natomiast opieki osób najbliższych. Urazy doznane w wypadku nałożyły się na jej zmiany zwyrodnieniowe i obecnie powódka przy wykonywaniu czynności wymaga pomocy innych osób i stała się osobą nieporadną. Uczucie to z pewnością wpłynęło również na psychiczny powódki.

Sąd wziął pod uwagę również fakt, iż w wyniku zdarzenia nie nastąpił uszczerbek na zdrowiu psychicznym, w zakresie układu oddechowego, narządu wzroku powódki oraz co do schorzeń reumatologicznych.

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności natury prawnej i faktycznej Sąd przyznał powódce tytułem zadośćuczynienia kwotę 12.500 zł. (do przyznanej już przed złożeniem pozwu kwoty 2.500 zł tytułem zadośćuczynienia) Kwota ta powinna w wystarczający sposób złagodzić krzywdę przez nią poniesioną. Mając na uwadze powyższe Sąd, na mocy art. 445 § 1 k.c. orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Powódka wniosła również o zasądzenie na jej rzecz odszkodowania w wysokości 10.372 zł tytułem kosztów leczenia, całodobowej opieki oraz lekarstw. Niewątpliwie zgodnie z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Jednak – zgodnie z art. 6 k.c. to powódka powinna wykazać wysokość poniesionych kosztów. Zdaniem Sądu powódka w żaden sposób nie wykazała wysokości poniesionych przez siebie kosztów zakupu leków, leczenia czy opieki. Przedłożone faktury na zakup leków zostały wystawione już po złożeniu pozwu, natomiast jedna faktura- (nr (...)) została wystawiona przed datą zdarzenia. Na marginesie należy wskazać, iż na podstawie opinii biegłych Sąd ustalił, iż powódka po zdarzeniu nie wymagała całodobowej opieki, a jedynie w wymiarze 2 godzin dziennie przez 3 miesiące. Nadto opiekę nad nią sprawowały wówczas osoby najbliższe tj. syn i córka , zaś za udzieloną pomoc powódka nie uiszczala żadnych opłat.

Mając na uwadze powyższe Sąd w punkcie I wyroku przyznał powódce kwotę 12.500 zł tytułem zadośćuczynienia.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481§1 k.c., tj. od dnia wniesienia pozwu (17 kwietnia 2013r.) – decyzja o przyznaniu zadośćuczynienia w kwocie 2.500 zł została wydana przez interwenienta ubocznego w dniu 28 listopada 2012r.

W pozostałym zakresie Sąd w punkcie II wyroku oddalił powództwo .

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu orzeczono na podstawie art. § 2 ust 3 w zw. z § 6 pkt. 52 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490.). Z tego względu orzeczono jak w pkt. III sentencji wyroku.

O kosztach procesu poniesionych przez pozwaną i interwenienta ubocznego Sąd orzekł po myśli art. 102 k.p.c. określającego zasadę słuszności. Zgodnie z tą zasadą Sąd może w szczególnie uzasadnionych wypadkach zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sąd uznał że trudna sytuacja ekonomiczna i życiowa powódki wyczerpuje znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego.

O nie uiszczonych wydatkach Sąd orzekł w pkt. V wyroku w oparciu o art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) i nakazał pobrać tytułem nieuiszczonych wydatków solidarnie od pozwanej i interwenienta ubocznego kwotę 1.529,35 zł. (proporcjonalnie do tego w jakiej części strona pozwana przegrała proces – 31%)